

Bijlage 4. Behandeling van de adviezen en opmerkingen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van het Burgerhuis De Coutere-Plas in Deinze

Provincie: Oost-Vlaanderen

Gemeente: Deinze, 1ste afdeling, sectie B

Objectnummer: 4.01/44083/102.1

-

Dossiernummer: 4.001/44083/103.1

Omschrijving:

Burgerhuis De Coutere-Plas, Tolpoortstraat 43, Deinze

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 19/12/25

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Getekend door: Ben Weyts (Signature)
Getekend op: 2025-12-19 20:49:33 +01:0
Reden: Ik keur dit document goed

Weyts Ben

Ben WEYTS

1. Adviezen en opmerkingen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 24 juli 2025.

Het Agentschap voor Natuur en Bos liet op 28 juli 2025 weten geen opmerkingen te hebben over de stukken bij de adviesvraag.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek meldde eveneens op 28 juli 2025 dat het dossier geen natuurlijke elementen bevat waarover men advies zou kunnen geven.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 24 juli 2025.

De Vlaamse Waterweg nv liet op 20 augustus 2025 weten niet bevoegd te zijn om te adviseren over de bescherming van het onroerend goed. Het projectgebied ligt op meer dan 50 meter van de Leie (circa 130 meter). Het projectgebied stroomt af naar de Leie, maar de aard van de aanvraag heeft geen impact op de waterhuishouding en heeft tevens geen impact op het beheer en/of de exploitatie van de waterweg en het patrimonium van De Vlaamse Waterweg nv. Het projectgebied ligt conform de watertoetskaart bovendien niet in overstromingsgevoelig gebied vanuit de waterweg. Bijgevolg is de Vlaamse Waterweg nv niet bevoegd voor het geven van watertoetsadvies. Aangezien er geen advies werd uitgebracht is het advies gunstig in uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet.

Het departement noch de overige agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 24 juli 2025.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Deinze

Het advies werd gevraagd op 24 juli 2025.

Gemeente Deinze

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 26 augustus 2025 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

Het college van Burgemeester en Schepenen stelt dat de tekst zorgvuldig is onderbouwd en een heldere beschrijving bevat van zowel het exterieur als het interieur van het pand. De toegevoegde foto's versterken de inhoud van het dossier en maken de erfgoedwaarde op overtuigende wijze inzichtelijk. Het voorliggende ontwerp van ministerieel besluit toont een uitzonderlijke waardering van de historische, architecturale en cultuurhistorische context. Op basis daarvan kan geconcludeerd worden dat de woning beschikt over bijzondere erfgoedwaarden die een (voorlopige) bescherming verantwoorden.

Het dossier werd ook voorgelegd aan de erfgoedraad, die het in zijn vergadering van 19 augustus 2025 behandelde en positief adviseerde.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 24 juli 2025.

De VCOE bracht op 19 september 2025 een voorwaardelijk gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

De commissie vraagt om de motivering van de bescherming aan te vullen met een afweging op basis van alle decretale selectiecriteria.

De commissie onderschrijft ten volle de beschermenswaardigheid van het Burgerhuis De Coutere-Plas. Het gaat hier duidelijk om een uitzonderlijke realisatie in vroege art-decostijl met rijkelijk uitgewerkt exterieur en interieur. Het goed onderbouwde beschermingsvoorstel benadrukt terecht de 'ensemblewaarde' van het gebouw. Positief is ook dat dit burgerhuis uit 1920 gewaardeerd wordt binnen zowel de geschiedenis van de zijdenijverheid in Vlaanderen als de respectievelijke oeuvres van architect Jules Van Den Hende en kunstenaar Geo Verbanck. De commissie leidt hieruit af dat het gebouw eveneens hoog scoort op de criteria 'representativiteit' en 'zeldzaamheid', maar merkt op dat het dossier niet alle selectiecriteria expliciet afweegt.

Antwoord:

De criteria zeldzaamheid, herkenbaarheid, representativiteit, ensemble en context worden gehanteerd om de bescherming te onderbouwen. In het beschermingsdossier worden de criteria niet apart geëxpliciteerd, maar komen ze voor in relatie tot de erfgoedwaarden. De van toepassing zijnde criteria zitten aldus vervat in de waardebepaling van het beschermingsdossier, bijvoorbeeld het burgerhuis is een zeldzame getuige van de zijdenijverheid in Vlaanderen, het is ook een zeldzaam integraal bewaard totaalontwerp in vroege art-decostijl in een kleinstedelijke context en ook representatief voor de oeuvres van de betrokken ontwerpers. Het agentschap is van

oordeel dat de criteria voldoende transparant aanwezig zijn in de waardebeoordeling van het inhoudelijk beschermingsdossier.

De commissie vraagt om de viering van het honderdjarige bestaan van de art deco alsnog aan te grijpen om art-decorealisaties in Vlaanderen verder te inventariseren, te waarderen en desgevallend voor bescherming voor te dragen. Dit zou bovendien bijdragen tot de waardestelling van voorliggend gebouw.

De commissie vindt het positief dat deze thematiek via een beschermingsvoorstel onder de aandacht wordt gebracht. Anderzijds vindt de commissie het jammer dat dit dossier louter op ad-hocbasis voorligt. Het was aangewezen geweest om de bescherming van het Burgerhuis De Coutere-Plas op te nemen vanuit een ruimer waarderend onderzoek naar art deco in het kader van het vieringsjaar. De commissie heeft momenteel ook geen zicht op mogelijk andere (toekomstige) beschermingen die binnen dit ruimere thema zijn gepland.

Antwoord:

De commissie merkt terecht op dat dit om een ad-hocaanvraag tot bescherming gaat en dat een breder thematisch onderzoek naar de art deco het dossier bijkomend zou onderbouwen. Binnen de vooropgestelde beleidsprioriteiten is een thematisch onderzoek van art-decoarchitectuur in functie van inventarisatie, waardering en bescherming echter niet voorzien en niet inpasbaar. Er zijn dus ook geen andere beschermingen gepland aansluitend bij dit thema.

De commissie vraagt om het cultuurobject waarnaar verwezen wordt in artikel 1 van het ministerieel besluit, volledigheidshalve te benoemen in het inhoudelijk dossier.

Antwoord:

Het agentschap Onroerend Erfgoed kan geen gevolg geven aan de vraag van de commissie om het cultuurobject op te nemen in het inhoudelijk dossier. De beschrijving en informatie over een cultuurobject wordt niet publiek ontsloten. Omwille van privacyredenen wordt alle beschikbare informatie over het cultuurobject opgenomen in de afzonderlijke bijlage met lijst cultuurobjecten en niet in het inhoudelijk dossier. In de samenvatting van het inhoudelijk dossier op pagina 2 wordt dit ook expliciet geduoid: *"Het voor bescherming voorgedragen cultuurobject is in een afzonderlijke bijlage bij het ministerieel besluit opgenomen (bijlage 3). Deze bijlage bevat zowel een opsomming van het cultuurobject, een beschrijving, als een motivatie."*

De commissie vraagt eveneens om in het ministerieel besluit te verduidelijken dat andere te beschermen voorwerpen, zoals bijvoorbeeld de op maat gemaakte commode en de op maat gemaakte spiegels, onder de definitie van onroerende goederen vallen. Indien dit niet het geval zou zijn, moeten ze opgenomen worden als cultuurobject.

Antwoord:

De richtlijn *Cultuurobjecten in monumenten* (2022) van het agentschap Onroerend Erfgoed wijst erop dat veel (interieur)elementen met erfgoedwaarde vast verbonden zijn met het monument en als erfgoedelementen tot de bescherming behoren. Een belangrijke categorie hierbinnen zijn op maat gemaakte inrichtingen zoals wandkasten, schouwensembles, sanitair,... Zowel in het inhoudelijk dossier als het ministerieel besluit wordt bijvoorbeeld voor de commode en de spiegel in het ontvangstsalon vermeld dat het om 'op maat gemaakte' elementen gaat. Door ze expliciet op te nemen in de beschrijving in artikel 3 van het ministerieel besluit, worden ze duidelijk als erfgoedelementen opgenomen én bijgevolg beschouwd als onroerend door bestemming. Er is geen verdere verduidelijking nodig.

Wat betreft de gedetailleerde beschrijving van alle erfgoedelementen en -kenmerken in artikel 2 van het besluit vraagt de commissie om de vermelding van '*gebrandschilderd glas*' na te kijken. Het binnenschrijnwerk van de woning lijkt immers enkel glas in lood te bevatten.

Antwoord:

De commissie merkt terecht een foute vermelding van '*gebrandschilderd glas*' op. Het binnenschrijnwerk is inderdaad voorzien van glas in lood, waarvoor een combinatie van helder en gekleurd glas, evenals structuurglas gebruikt werd. Dit wordt rechtgezet in het inhoudelijk dossier en ministerieel besluit.

De commissie vraagt ook om in de beschrijving in artikel 2 aan te vullen dat de wand onder de trap en de deur naar de kelder ingevuld zijn met structuurglas.

Antwoord:

De commissie wijst terecht op de onvolledige beschrijving van de wand onder de trap en de kelderdeur. Dit wordt verduidelijkt in het inhoudelijk dossier en ministerieel besluit.

Voor wat betreft artikel 3, dat de beheersvisie voor het monument bevat, vraagt de commissie om beheersdoelstelling 8° minder vrijblijvend te formuleren.

De commissie onderschrijft dat een heraanleg van de buitenruimten (koer + tuin) best uitgaat van de originele koerstructuur en het originele tuinontwerp uit 1923. De commissie vraagt in de betreffende beheersdoelstelling de zinsnede '*is het wenselijk om*' te vervangen door het minder vrijblijvende '*is het aangewezen om*'.

Antwoord:

Artikel 3 van het ministerieel besluit, waarin de beheersdoelstellingen worden beschreven, geeft uiting aan een 'streven' en stelt het globale toekomstbeeld voor dat men met de bescherming beoogt. In het kader van de optimale verwezenlijking van de erfgoedwaarden die de beheersdoelstellingen omschrijven, is het inderdaad opportuun om de zinsnede van het 8° punt aan te passen tot '*is het aangewezen om*'.

De commissie vraagt om artikel 5 aan te vullen met een toelatingsplicht voor het cultuurgoed. Dit zou aansluiten bij beheersdoelstelling 6° met betrekking tot (de terugplaatsing) van het cultuurgoed.

Antwoord:

De commissie vraagt terecht om het cultuurgoed ook expliciet op te nemen bij de toelatingsplichten in artikel 5. Bij het 7° punt van artikel 5 wordt het cultuurgoed expliciet vermeld en wordt een extra toelatingsplicht opgenomen die betrekking heeft op het uitvoeren van werken, verplaatsen of verwijderen van het cultuurgoed.

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

- In paragraaf 2.3.3.2 (Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken, interieur, gelijkvloerse verdieping) werd op pagina 10:
 - de vermelding '*gebrandschilderd glas*' vervangen door '*helder en gekleurd glas*'.
 - de zin '*Onder de trap is een gelijkaardige houten deur tot de kelder bewaard.*' vervangen door '*Ook de wand onder de trap en de deur naar de kelder bewaren het originele houtwerk en zijn ingevuld met structuurglas.*'

Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

- In artikel 2 (beschrijving van de erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken) werd op pagina 7:
 - de vermelding 'gebrandschilderd glas' vervangen door 'helder en gekleurd glas'.
 - de zin 'Onder de trap is een gelijkaardige houten deur tot de kelder bewaard.' vervangen door 'Ook de wand onder de trap en de deur naar de kelder bewaren het originele houtwerk en zijn ingevuld met structuurglas.'
- In artikel 3 (beheersdoelstellingen) werd op pagina 10 bij het 8° punt 'wenselijk' vervangen door 'aangewezen'.
- In artikel 5 werd het 7° punt op pagina's 11-12 aangevuld:
 - De algemene omschrijving 'het uitvoeren van de volgende handelingen aan of in het interieur' werd uitgebreid met de zinsnede 'en het cultuurgood dat er integrerend deel van uitmaakt'.
 - Er werd een bijkomende toelatingsplicht toegevoegd als punt h), namelijk 'het uitvoeren van werken aan en het verplaatsen of verwijderen van het cultuurgood'. De laatste toelatingsplicht onder 7° wordt hierdoor hernoemd van h) naar i).

1.4. Opmerkingen van de zakelijkrechthouders

De opmerkingen werden gevraagd op 24 juli 2025.

De zakelijkrechthouders gaven geen opmerkingen.

1.5. Aanvullingen

Op basis van nieuw onderzoek gebeurde een rechtzetting met betrekking tot het wapenschild dat in de inkomhal is afgebeeld. Dit kunstenaarswapen kan in verband gebracht worden met de Gentse kring Kunst en Kennis. Deze vereniging groepeerde leerlingen en oud-leerlingen van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Gent. Zowel architect Van den Hende als beeldhouwer Verbanck waren actief betrokken bij Kunst en Kennis.

De afwerking van de straat- en achtergevel, evenals delen van het interieur, werd gespecificeerd tot simili-pierre.

Conclusie: de aanvullingen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

- In paragraaf 2.3.2 (Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken, exterieur) werd op pagina 8 de afwerking van de straat- en achtergevel gespecificeerd als simili-pierre
- In paragraaf 2.3.3 (Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken, interieur) gebeurden redactionele correcties en werd het volgende rechtgezet:
 - op pagina 10 en 12 dat de wanden van de inkom- en traphal afgewerkt zijn met simili-pierre.
 - op pagina 10 dat het wapenschild naar de kunsten verwijst en gehanteerd werd door de Gentse kring Kunst en Kennis.

- In paragraaf 3.1 (Situering binnen de oeuvres van de ontwerpers) werd op pagina 15 een alinea toegevoegd die ingaat op de link van de ontwerpers met de kunstkring Kunst en Kennis.
- In paragraaf 3.2.1 (Architecturale waarde) werd de gevelafwerking op pagina 16 gespecificeerd als simili-pierre.
- In paragraaf 3.2.2 (Artistieke waarde) werd op pagina 16 toegevoegd dat de afwerking met simili-pierre getuigt van een uitzonderlijke hoge materiaaltechnische en artistieke kwaliteit. Er werd ook rechtgezet dat het wapenschild naar de kunsten verwijst en gehanteerd werd door de Gentse kring Kunst en Kennis.
- De documentatiebijlage bij het inhoudelijk dossier werd aangevuld met twee beelden (figuur 36 en 37) die het wapenschild illustreren.

Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

- In de motivering van de architecturale waarde op pagina 2 werd de gevelafwerking gespecificeerd als simili-pierre.
- In de motivering van de artistieke waarde op pagina 2 werd rechtgezet dat het wapenschild naar de kunsten verwijst en gehanteerd werd door de Gentse kring Kunst en Kennis. Op pagina's 2-3 werd de uitzonderlijke hoge materiaaltechnische en artistieke kwaliteit van de simili-pierre toegevoegd.
- In artikel 2 (beschrijving van de erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken) gebeurden redactionele correcties en werd op pagina's 4-5 en 6-8 de afwerking met simili-pierre gespecificeerd. Op pagina 6 werd rechtgezet dat het wapenschild naar de kunsten verwijst en gehanteerd werd door de Gentse kring Kunst en Kennis.
- In de fotoregistratie bij het ministerieel besluit werd het bijschrift bij foto 37 op pagina 9 gecorrigeerd.

1.6. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen en de aanvullingen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

- In paragraaf 2.3.2 (Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken, exterieur) werd op pagina 8 de afwerking van de straat- en achtergevel gespecificeerd als simili-pierre
- In paragraaf 2.3.3 (Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken, interieur) gebeurden redactionele correcties en werd op pagina 10:
 - rechtgezet dat het wapenschild in de inkomhal naar de kunsten verwijst en gehanteerd werd door de Gentse kring Kunst en Kennis.
 - gespecificeerd dat de wanden van de inkom- en traphal afgewerkt zijn met simili-pierre (eveneens op pagina 12 voor wat betreft de bovenverdiepingen).
 - de vermelding 'gebrandschilderd glas' vervangen door 'helder en gekleurd glas'.
 - de zin 'Onder de trap is een gelijkaardige houten deur tot de kelder bewaard.' vervangen door 'Ook de wand onder de trap en de deur naar de kelder bewaren het originele houtwerk en zijn ingevuld met structuurglas.'
- In paragraaf 3.1 (Situering binnen de oeuvres van de ontwerpers) werd op pagina 15 een alinea toegevoegd die ingaat op de link van de ontwerpers met de kunstkring Kunst en Kennis.
- In paragraaf 3.2.1 (Architecturale waarde) werd de gevelafwerking op pagina 16 gespecificeerd als simili-pierre.
- In paragraaf 3.2.2 (Artistieke waarde) werd op pagina 16 toegevoegd dat de afwerking met simili-pierre getuigt van een uitzonderlijke hoge materiaaltechnische en artistieke

kwaliteit. Er werd ook rechtgezet dat het wapenschild naar de kunsten verwijst en gehanteerd werd door de Gentse kring Kunst en Kennis.

- De documentatiebijlage bij het inhoudelijk dossier werd aangevuld met twee beelden met betrekking tot het wapenschild (figuur 36 en 37).

Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

- In de motivering van de architecturale waarde op pagina 2 werd de gevelafwerking gespecificeerd als simili-pierre.
- In de motivering van de artistieke waarde op pagina 2 werd rechtgezet dat het wapenschild naar de kunsten verwijst en gehanteerd werd door de Gentse kring Kunst en Kennis. Op pagina's 2-3 werd de uitzonderlijke hoge materiaaltechnische en artistieke kwaliteit van de simili-pierre toegevoegd.
- In artikel 2 (beschrijving van de erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken) gebeurden redactionele correcties en werd:
 - op pagina 6 rechtgezet dat het wapenschild naar de kunsten verwijst en gehanteerd werd door de Gentse kring Kunst en Kennis.
 - op pagina's 4-5 en 6-8 de afwerking met simili-pierre gespecificeerd.
 - op pagina 7:
 - de vermelding 'gebrandschilderd glas' vervangen door 'helder en gekleurd glas'.
 - de zin 'Onder de trap is een gelijkaardige houten deur tot de kelder bewaard.' vervangen door 'Ook de wand onder de trap en de deur naar de kelder bewaren het originele houtwerk en zijn ingevuld met structuurglas.'
- In artikel 3 (beheersdoelstellingen) werd op pagina 10 bij het 8° punt 'wenselijk' vervangen door 'aangewezen'.
- In artikel 5 werd het 7° punt op pagina's 11-12 aangevuld:
 - De algemene omschrijving 'het uitvoeren van de volgende handelingen aan of in het interieur' werd uitgebreid met de zinsnede 'en het cultuurgood dat er integrerend deel van uitmaakt'.
 - Er werd een bijkomende toelatingsplicht toegevoegd als punt h), namelijk 'het uitvoeren van werken aan en het verplaatsen of verwijderen van het cultuurgood'. De laatste toelatingsplicht onder 7° wordt hierdoor hernoemd van h) naar i).
- In de fotoregistratie bij het ministerieel besluit werd het bijschrift bij foto 37 op pagina 9 gecorrigeerd.